מעשר בהמה פרק תשיעי בכורות נה.

מכפר עותני לכפר חנניה שנים ושלשים מילין וליפורי מלרפתן בחמלע: **ברגמה שמואל אליבא דרב.** דהא דקתני אחת בחמלע לאו מריפא קאי דאייתי בחמש אלא כגון שיש לו תשע מכאן וט' מכאן כו': **ולשמואל.** דלא בעי דאיתי בחמש אחמלעת חזיא לגירוף המנין אפילו רועה יש לו דירה בחמלע ואין לו שום בהמה ד) לגרפן: **ואפילו כליו של רועה.** מוגמין בחומו כפר מלרפן הוחיל וסופו דרועה למיזל המס ומסקליה וקרינן ביה מועה: **דקרי ליה ואמי.** ולא מיצטריך רועה מיזל המס ולא קריגא ביה מועה: **דלא מיקרכן.** שאין יכולין לילך זו אצל זו לא בהבהמות ולא ה) רועה: **אבטילאות.** קונטריב"ם שני אפרכיות ובמלכות אחת: **נמר ונמורי.** שני אבטילאות אין מלטרפות אע"ג דבמלכות זו לזו בחיל אחד: **במקום שיש שם גשר דמי.** דהא אין שם נהר וקתני דחולה לאחר ולא"י ו)[ואפילו] כולן עומדות בחוך חיל אלא זו בחרך וזו בח"ל אין מלטרפין: **והירדן יגבול אותו.** בספר יהושע (יח) בגבול ז) אחד מן השבטים: **אלא מעשה.** כל ז) דכתיב בנחלת השבטים ותחר הגבול ה"ל בכל שבט ושבט וגבול בפני עלמו ואם יש לו בנחלת שבט זה ובנחלת שבט זה (ובנחלת שבט זה) אין מלטרפין ואפילו בחוך שבה עשר חיל א"כ אחתי בחוך בחוך חולה לאחר ואחרן: **ואם תביה לכם וגו'.** לאחר שבאתן בחוך ח) עשאוה ארץ אחת: **ארץ.** כתיב בקרא זאת תהיה לכם לאחרן ט) בגבולות הכתוב עשאו גבול בפני עצמו אלא מעתה [2]ותאר הגבול ועלה הגבול הכי נמי הכתוב עשאו גבול בפני עצמו שאני התם דאמר קרא [3]זאת תהיה לכם הארץ לגבולותיה סביב כולה ארץ ישראל גבול אחד היא אי הכי ירדן נמי ארץ ולא ירדן בשלמא לר' חייא בר אבא היינו דקתני ירדן אלא לרבי אמי ליתנינהו לכולהו נהרות (ח) קשיא כ) (לימא) כתנאי [4]כי אתם עוברים את הירדן ארצה כנען ארצה ארץ כנען ולא הירדן ארץ כנען דברי ר' יהודה בן בתירה ר' שמעון בן יוחי אומר הרי הוא אומר [5]מעבר לירדן ירחו קדמה מזרחה מה ירחו ארץ כנען אף ירדן ארץ כנען (כ) אמר רבב"ח א"ר יוחנן אין ירדן אלא מבית ירחו ולמטה למאי הלכתא אילימא לגודר [6]הלך אחר לשון בני אדם וכל היכא דקרו ליה ירדן איתסר ליה אלא למעשר בהמה תניא נמי הכי [7]ירדן יוצא ממערת פמיים ומהלך בימה של סיבבי ובימה של טבריא ובימה של סדום והולך ונופל לים הגדול ואין ירדן אלא מבית יריחו ולמטה א"ר חייא בר אבא א"ר [8]יוחנן למה נקרא שמו ירדן שיורד מדן א"ל ר' אבא לרב אשי אתון מהתם מתניתו לה אנן מהכא מתנינן לה [9]ויקראו לו ללשם דן בשם דן אביהם [10]וא"ר יצחק לשם זו פמיים ותניא [11]יוצא ירדן ממערת פמיים אמר רב כהנא זכרותיה דירדנא [12]ממערת פמיים היכא דאמר לא שתינא מים ממערת פמיים איתסר ליה בכוליה ירדנא זכרותא דדמא כבדא כדרבי יצחק דאמר רבי יצחק [13]כבד שנימות מטמא ברביעית זכרותא דמיא פרת דאמר רב יהודה אמר רב [14]הנודר ממימי פרת אסור בכל מימות שבעולם היכי דמי אילימא דאמר לא שתינא ממימי דפרת מי פרת הוא דלא שתינא הא מנהרא אחרינא שתינא אלא דאמר לא שתינא ממים דאתו מפרת דאמר רב יהודה אמר רב כל הנהרות למטה משלש נהרות וג' נהרות למטה מפרת והאיכא

עינתא

מיתיבי היה לו חמש בכפר חנניה וחמש בכפר עותני אין מצטרפות עד שיהא לו אחת בציפורי תיובתא דרב [15]תרגמה שמואל אליבא דרב [16]כגון שהיו תשע מכאן ותשע מכאן ואחת באמצע דההיא חזיא להכא וחזיא להכא אמר רב פפא ולשמואל אפילו רועה מצרפן ואפילו כליו של רועה מצרפן בעי רב אשי כלבא דרועה מאי כיון דקרי ליה ואתי לא מצטרפי או דלמא זימנין דלא אתי ומצטרף איהו למיזל [17] ואתייה תיקו: ר"מ אומר הירדן מפסיק למעשר בהמה: א"ר אמי לא שנו אלא שאין שם גשר אבל יש שם גשר [18]שר מצרפן אלמא משום דלא מיקרבן הוא מיתיבי היו לו בשני עברי הירדן אילך ואילך או בשני אבטילאות בגון של נמר ונמורי אין מצטרפין ואין צריך לומר חוצה לארץ וארץ והא חוצה לארץ וארץ בכמקום שיש גשר דמי וקתני לא מצטרפין אלא א"ר חייא בר אבא אמר רבי יוחנן היינו טעמיה דר"מ דאמר קרא [1]והירדן יגבול אותו לפאת קדמה הכתוב עשאו גבול בפני עצמו אלא מעתה [2]ותאר הגבול ועלה הגבול הכי נמי הכתוב עשאו גבול בפני עצמו שאני התם דאמר קרא [3]זאת תהיה לכם הארץ לגבולותיה סביב כולה ארץ ישראל גבול אחד היא אי הכי ירדן נמי ארץ ולא ירדן בשלמא לר' חייא בר אבא היינו דקתני ירדן אלא לרבי אמי ליתנינהו לכולהו נהרות (ח) קשיא כ) (לימא) כתנאי [4]כי אתם עוברים את הירדן ארצה כנען ארצה ארץ כנען ולא הירדן ארץ כנען דברי ר' יהודה בן בתירה ר' שמעון בן יוחי אומר הרי הוא אומר [5]מעבר לירדן ירחו קדמה מזרחה מה ירחו ארץ כנען אף ירדן ארץ כנען (כ) אמר רבב"ח א"ר יוחנן אין ירדן אלא מבית ירחו ולמטה למאי הלכתא אילימא לגודר [6]הלך אחר לשון בני אדם וכל היכא דקרו ליה ירדן איתסר ליה אלא למעשר בהמה תניא נמי הכי [7]ירדן יוצא ממערת פמיים ומהלך בימה של סיבבי ובימה של טבריא ובימה של סדום והולך ונופל לים הגדול ואין ירדן אלא מבית יריחו ולמטה א"ר חייא בר אבא א"ר [8]יוחנן למה נקרא שמו ירדן שיורד מדן א"ל ר' אבא לרב אשי אתון מהתם מתניתו לה אנן מהכא מתנינן לה [9]ויקראו לו ללשם דן בשם דן אביהם [10]וא"ר יצחק לשם זו פמיים ותניא [11]יוצא ירדן ממערת פמיים אמר רב כהנא זכרותיה דירדנא [12]ממערת פמיים היכא דאמר לא שתינא מים ממערת פמיים איתסר ליה בכוליה ירדנא זכרותא דדמא כבדא כדרבי יצחק דאמר רבי יצחק [13]כבד שנימות מטמא ברביעית זכרותא דמיא פרת דאמר רב יהודה אמר רב [14]הנודר ממימי פרת אסור בכל מימות שבעולם היכי דמי אילימא דאמר לא שתינא ממימי דפרת מי פרת הוא דלא שתינא הא מנהרא אחרינא שתינא אלא דאמר לא שתינא ממים דאתו מפרת דאמר רב יהודה אמר רב כל הנהרות למטה משלש נהרות וג' נהרות למטה מפרת והאיכא

עינתא

אמר קרא [19]יגבול אותו [20]**לפאת** קדמה. בגבול בנימין כתיב כפ' יהושע (יח) ולא כמו שכתוב בספרים יד): **שאני התם** דאמר קרא זאת תהיה לכם הארץ לגבולותיה סביב. כפ' ואלה מסעי כתיב האי קרא וקראי של [21] מעלה ותאר הגבול ועלה הגבול כתיב בספר יהושע (שם) [22] כל מילוק כל שבט ושבט ואשמועינן האי קרא דאלה מפני דכל גבול ארץ ישראל אחד ולא כמו שפי' הקונטרס דלאחר שנתן עשאה ארץ אחת דמשמע דשניהם כתובים במקום אחד ואיתו כן דהאי כתיב באורייתא והאי כתיב בנביאים: **מעבר** לירדן ירחו קדמה מזרחה [23] כתיב מה ירחו ארץ כו'. וא"ת אי מירדן ירחו קדמים דאיתקוש זה כתיב בכמה מקומות וי"ל דדוקא מייתי האי קרא דכתיב באלה מפני לאחר שנתנה תחומי ארץ ישראל וכתיב (שם) וילו משה וגו' עד שני המטות ואלי המטה נקחו נחלתם מעבר לירדן ירחו קדמה מזרחה דמשמע לירדן הוה מעיקר ארץ ישראל ולא בכלל גבול שני המטות כמו שירחו [24] ולא בכלל גבולם: **אין** ירדן **אלא** מבית ירחו ולמטה. פירש בקונטרס אבל מה דמשיך למעלה מיריחו לאו ירדן הוא דבטל תשיבותיה שמתערב בימים גדולים ובקשה לפירושו לאם למעלה בטל תשיבותו לפי שמתערב א"כ למטה נמי שהרי כבר נתערב בימים למעלה וי"ל אע"פ שנתערב למעלה בימים יכול להיות שלמטה יולא מן [25] הים והולך אלא תערובת בקאמר בקמוך שמהלך בימה של סבבי והולך ונופל לים הגדול ובימה של סדום והולך ונופל לים הגדול דמשמע דיכר כשיולא מכל אותם הימים והולך ונופל לים הגדול וכלאמרינן נמי בב"ר בפ' בראשית דהדין ירדנא מהלך גו ימא דמלחא ולא מתערב ומיהו קשה לפירוש הקונט' [26] דהמ"ל בטל תשיבותו למטה מיריחו יותר מלמעלה לאמת הוא שלמטה מיריחו מתרחב יותר והולך לים המלח דגבול למטה מטה בנימין הוה בין בני יהודה ובין בני יוסף כדכתיב ביהושע (יח) ויהודה היה עומד מנגב של ארץ ישראל ובני יוסף מלפון ובנימין באמצע וגבול יהודה היה מחזיק כל

אורך ל"י ממזרח למערב וים המלח היה עומד ליהודה בכל מזלמו ובמקום שהיה כלה הירדן [27]נופל לתוכו שם כלה מזרחו של יהודה ולד לפון כדכתיב ביהושע (טו) גבי תחום בני יהודה וגבול קדמה יש המלח עד קלה הירדן והירדן היה גבול מזרחו של בנימין כדכתיב בסוף [28] והירדן יגבול אותו לפאת קדמה וכשמגה גבול לפויי של בנימין ממזרח למערב כתיב [29] לסם גבול לפון מן הירדן ועלה הגבול אל כתף ירחו ועלה בהר ימה פי'

[30]מלד גבול הלפויי שלהם מן הירדן שבמזרח מתחיל המילר ועלה אל עבר כתף יריחו מלפון ועלה משם אל המערב אל עבר ירדן ומושך החוט בלפוני של יריחו נמלאת יריחו לפנים מן החוט נחלק בנימין ונחזר ומונה גבול מערב מלפון לדרום ואח"כ גבול דרומית ממערב למזרח ובסוף גבול דרומית ללד מזרח כתיב והיו תולאות הגבול אל לשון יש המלח לפונה אל קלה הירדן נגבה זה גבול נגב פירוש לפונה של לשון שכל [31] יש בגבול יהודה הרי כל המקרלות מוכיחות שהירדן היה הולך מלפון לדרום ונופל לים המלח בסוף גבול בנימין ללד דרום ויריחו היה לבנימין מלד הלפון ולמה לא היה תשיבות הירדן מיריחו ולמעלה והלא לא היה שם ימים עד סוף גבול בנימין שנופל לים המלח ונראה לפרש דמקרא קא דרים דאין קרוי [32] לירדן אלא מבית יריחו ולמטה דקרא והירדן יגבול אותו משמעי מבית יריחו ולמטה:

הוא

מסורת הש"ס

ד) [שבת נב: וס"ש], ב) רש"ל מ"ש, ג) [נדרים ל: וס"ש], ד) [כ"ב עד: וס"ש], ה) כ"ל יומן], ו) [מגילה יג.], ז) כ"ל, ח) רש"ל מ"ש, ט) כ"ל בתוס', י) ועיל כ"ל, כ) מיגר כ"ל.

תורה אור השלם

1. והירדן יגבל אתו לפאת קדמה זאת נחלת בני בנימן לגבולתיה סביב
2. ותאר הגבול ותסב לפאת ים נגבה מן ההר אשר על פני בית חרון נגבה ותיה תוצאתיו אל קרית בעל היא קרית יערים עיר בני יהודה זאת פאת ים: יהושע יח יד
3. וירד הגבול הירדנה והיו תוצאתיו ים המלח זאת תהיה לכם הארץ לגבלתיה סביב:

במדבר לד יב

4. דבר אל בני ישראל ואמרת אלהם כי אתם עברים את הירדן אל ארץ כנען: במדבר לג נא
5. שני המטות וחצי המטה לקחו נחלתם מעבר לירדן ירחו קדמה מזרחה:

במדבר לד טו

6. ויצא גבול בני דן מהם ויעלו בני דן וילחמו עם לשם וילכדו אותה ויכו אותה לפי חרב וירשו אותה וישבו בה ויקראו ללשם דן בשם דן אביהם: יהושע יט מז

הגהות הב"ח

(ה) גמרא ליתנינהו לטלטו נהרות ולר' חייא בר אבא נמי לימא כתנאי כל"ל ותיקם קשיא נמחק; (כ) שם לף ירדן ארץ כמנן קשיא אמר רבה:

לעזי רש"י

קונטרידי"ש. חבלי ארץ.

מוסף רש"י

לשם. מיר שכיבו בני דן, זו פמיים. שמשם ירדן יולא, כדאמר מר ירדן יולא ממערת פמיים (מגילה ב.).

שיטה מקובצת

א) למיזל לאחרייה: ב) והניא ירדן ויצא: ג) דירדנא סערת אות מ' נמחק: ד) בהמה מצרפין הס"ד: ה) ולא הירדנה הס"ד: ו) בגבול בגימרא הס"ד ותיבות אחד מן השבטים נמחק: ז) כל היכא דכתיב כי' הגבול ועלה הגבול ה"נ: ח) כולן עשאן ארץ: ט) הארץ לגבולותי' דארץ כו' ולא גבול דירדן: י) ליתני בפתי' כל: יא) למטה משלשה תיבת חוץ נמחק: יב) באים מהם יגבול: יג) קרא והירדן יגבול: יד) בספרים לפאת ים הס"ד: טו) של ועלה הגבול ותאר וכו' ואת"ל מ' נמחק: טז) יהושע על חילוק גבול כל שבט: יז) תיבת כתיב נמחק: יח) שיריחו אינה (לאו) בכלל: יט) הקונטרס דמ"מ תיבת דהמ"ל נמחק: כ) בסוף פרשת בנימין: כא) כתיב וזה להם: כב) הים ס"א הלשון: כג) קרוי ירדן אות לי' נמחק:

עין משפט נר מצוה

יא א מי' פ"ז מהלכות טכולות הלכה ג:
ב ומיי' פ"ט מהל' מלרים הל' ח והל' יג ופיש"מ ריש פרק ז) [מגילה ב]:
יב ג מי' פ"ג מהל' מומלת מת הלכה יד:
יג ד מי' פ"ט מהלכות נדרים הלכה יח עוד ופ"ש ריש פרק ז) [מגילה ב]:
יד ה מי' פ"ט מהלכות נדרים הלכה יח עוד ופ"ש ריש פרק ז) [מגילה ב]:

רבינו גרשום

רועה גבי הא דבאמצע שלשא עייניה ט"ז מיל להכא ומ"ז מיל להכא ומצטרפי דקרינן ביה מועה דמצי חזי להכא ולהכא: ציפורי עומדת בין כפר חנניה וכפר עותני ובין שלשתן לא הוי אלא ל"ב מיל: תיובתא דרב דאמר חמש בעינן באמצע כי היכי דליתני לאיצטרף להכא ולהכא: הרגמא שמואל בר. ואחד באמצע. דההיא חזיא חזיא לאיצטרף הכא והכא: אפילו רועה ואפילו כליו. כלומר לא חיישא דכי הוי בהמה באמצע מצטרף אפילו רועה או כליו קאי באמצע מצטרפין דהא מצי חזי הכא והכא. וכליו דכי אתא לאיתויי כליו דקאי באמצע שלשא עייניה הכא והכא: כלבא דרועה. קאי באמצע מי מצטרף אי לא: כיון דקרי ליה לכלבא איתי לגביה ולא מצטרף רועה למיזל לגביה לאיתויי דלא אזיל התם לאמצע ולא שליש עייניה להכא והכא לא מצטרפן אי דלמא כו': אלמא. דהאי דקאמר מיקרבן הוא בשאין שם גשר דלא מצו הני למיקרב לחני: אבלטאות. כרכים גדולים: דבמקום שיש שם גשר דמי. דאין שם מים ביניהם ומצו למיזל הני לחני ולא מיצטרף: עשאו בגבול בפני עצמו. ומפסיק הכי נמי דאם יש לו בהמות בגבול של ב' שבטים דלא מיצטרפי: כולה א"י גבול אחד היא. ומיצטרפי: אי הכי ירדן נמי. מא"י היא ולא יפסיק: בשלמא לר' חייא דאמר משום דירדן איקרי גבול היינו דקתני הירדן מפסיק אלא לר' אמי דאמר משום דלא מיקרבן הוא ליתני כל נהר שהם מפסיק: אילימא לגודר. שלא ישתה מן הירדן: וכל היכא דקרו ליה ירדן. בין למטה בין למעלה ליתסר: אלא למעשר בהמה. להפסיק דלא מפסיק אלא דמבית יריחו ולמטה: זכרותיה. עיקרו של ירדן שמשם גדל היינו מטערה פמיים: מטמא ברביעית. כדינו של דם הנה: דכרותא דמיא. עיקרו של כל מימות פרת ממנו יוצאין: ושלשה נהרות. גיהון פישון חדקל: למטה מפרת. כלומר דכל מימות יוצאין ממנו: והא איכא

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com